

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici številka 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.958.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 29. marca 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 37.

Poostreno pobiranje davka na poslovni promet.

Davek na poslovni promet se pobira na podlagi enega in istega zakona v vseh pokrajinah naše države. Navzlic formalno izenačeni davčni obremenitvi pa se kažejo v materialnem oziru še vedno velike neenakosti, ki s stališča gospodarske moči posameznih pokrajin niso opravičljive, ampak jasno kažejo, da je praksa glede pobiranja tega davka v raznih delih države še jako različna. Že v zadnji številki smo priobčili, kako se plačilo davka na poslovni promet porazdeli na posamezne pokrajine. Še jasnejše pa ilustrira neenakomernost obremenitve račun, koliko je plačal tega davka v l. 1927 povprečno en prebivalec v vsaki pokrajini. Po tem računu odpade od celokupnega plačila na enega prebivalca v Srbiji in Črni gori Din 7-8, v Dalmaciji Din 8-4, v Bosni in Hercegovini 11-4, v Vojvodini Din 18-7, v Hrvatski in Slavoniji Din 20-8 in v Sloveniji Din 40-1. Državno povprečje znaša za enega prebivalca Din 15-4. Povprečje so torej dosegle Vojvodina, Hrvatska in Slovenija, dočim so vse ostale pokrajine ostale pod povprečjem.

Navzlic izredno ugodnim uspehom, katere dosega donos davka na poslovni promet, pa dobivajo naša davčna oblastva od Generalne direkcije davkov kar po vrsti razpise, s katerimi se jih priganja še k večji ostroti pri odmeri tega davka.

Tekom zadnjega meseca so dobila v tem pogledu kar tri odloke. V prvem odloku z dne 21. februarja 1928, št. 21.750, namenjenem v prvi vrsti za kraje preko Donave in Save se tolmači davčno dolžnost malih obrtnikov, v drugem odloku z dne 28. februarja 1928, št. 8499, nalaga Generalna direkcija vsem davčnim oblastvom, da posvečajo več pozornosti zbiranju pripomočkov za odmero davka na poslovni promet. Posebno graja Generalna direkcija, da se davčna oblastva premalo poslužujejo pravice vpogleda v poslovne knjige in da pri odmerah, pri katerih gre ocena prometa izpod ugotovljenih podatkov, predsedniki komisij ne vlagajo pritožb na višjo instanco.

Še ostrejši pa je zadnji razpis z dne 8. marca 1928, št. 30514, ki govori med drugim tudi o smešno nizkih ocenah prometa. S tem razpisom odreja Gener. direkcija, da morajo davčna oblastva ukreniti vse, da predpis davka za l. 1928 ne bo manjši nego je bil za l. 1927. Ako bi davčni odbor ne upošteval podatkov davčne oblasti ali ako bi brez pravega utemeljevanja šel pod lansko oceno, se mora predsednik proti taki oceni brezpogojno pritožiti. Predsednik mora svoje predloge tako staviti, da ocene razen v primerih, v katerih je dokazano, da je promet padel, ne bodo manjše nego lansko leto. Pri družbah, ki javno polagajo račune in pri vseh onih davkoplačevalcih, ki so dolžni voditi knjige prometa, morajo davčna oblastva še pred odmero davka vpogledati knjige in ugotoviti, ali jih vodijo točno in ali se morejo smatrati za pravilne. V primeru, da niso točne, morajo porabiti pri davčnem odboru svojo pravico za svobodno oceno, ki odvzema stranki pravico pritožbe. Pri vseh družbah, ki javno polagajo račune, pri vseh komanditnih družbah in pri vseh industrijskih podjetjih morajo davčna oblastva za dokaz dejanskega prometa zahtevati vedno, da poleg pri-

jave predlože tudi izvleček iz računa blaga iz svojih potrjenih poslovnih knjig. Tak izvleček mora biti sodno overjen. Da se Generalna direkcija prepriča, jeli davčna oblastva izpolnjujejo ta naročila, bo poslala k posameznim oblastvom svoje inspektorje, ki bodo odločali, jeli so z odmero davka na poslovni promet poverjeni organi sploh sposobni za ta posel.

Pričakovati moramo torej v letošnjem letu nove persekucije glede davka na poslovni promet, kajti nobenega dvoma ni, da bodo odmerni organi v Sloveniji, ki so znani po svoji vestnosti in natančnosti, izkušali storiti vse, da v vsakem oziru zadostijo naročilom Generalne direkcije. Slovenci smo že dosedaj v polni meri izpolnjevali svoje dolžnosti glede davka na poslovni promet in tudi Generalna direkcija ne more biti v tem oziru v dvomu. Kljub temu pa je naslovila kot v posmeh vsem prizadevanjem za odpravo tega davka zadnji razpis izrecno tudi na poreske oblasti v Sloveniji. Prenesli smo že marsikaj, prenesli bomo pri trdni zavesti, da se nam v

Stabilizacija dinarja.

V zadnjem času se je v zvezi z inozemskim posojilom ponovno govorilo o stabilizaciji dinarja. V splošnem so se naši gospodarski krogi bali morebitnih perturbacij, katere bi mogla stabilizacija povzročiti, ako se bi ne izvedla na bazi sedanjega kurza. Po zadnjih vesteh je ta bojazen neupravičena, ker namerava vlada izvesti valorizacijo na bazi sedanjega tečaja švicarskega franka na naših borzah (9-13 za 100 Din).

Stališče gospodarskih krogov naše države glede stabilizacije dinarja je prav lepo preciziral predsednik zveze industrijecev v Zagrebu s svojim člankom, ki ga je te dni priobčil v »Mittel-eurpäische Wirtschaft«. Članek, kolikor se nanaša na stabilizacijo dinarja, se glasi sledeče:

»Čeprav je naš dinar v zadnjih dveh letih takorekoč stabilen, pomenja zakonska stabilizacija vendar precejšen napredek ker odvarja možnost, da se gospodarstvo kot tako postavi na pozitivno, trajno bazo. Naše gospodarske razmere so v splošnem težke in tako moramo, če se stabilizacija uredi zakonitim putem, pričakovati, da se bo izvedla na bazi današnjih mednarodnih kurznih razmer. Tako malo kakor gospodarske razmere v drugih državah, tako tudi naše razmere ne rabijo pretresljajev. Ako se izvede stabilizacija na bazi sedanjega kurza, se trenutno ne bodo pokazale nobene izpremembe, vendar bo domače gospodarstvo moglo računati s pozitivnim določenim kurzom in po njem trajno urediti svoje produkcijske razmere. Inozemstvo bo pa zopet vedelo, koliko bo naš dinar mednarodno trajno vreden. S tem se bo zaupanje v našo domačo valuto okrepi in nam bo dana možnost tudi do inozemskih posojil.

Zunanja trgovina je odvisna od naših razmer v ceni, odnosno v konkurenci. Kakor je omenjeno, bo lažje urediti produkcijske razmere in priti na absolutno bazo za uvoz sirovin in polufabrikatov, katere industrija rablji, ker bo v tem pogledu pri stabilizirani valuti mogoča sigurnejša kalkulacija.

Kreditne razmere na domačem denarnem trgu niso neugodne. Naši zavodi razpolagajo za primernimi sredstvi. Vsekakor bo jako koristno, ako bomo dobili dolgoročno inozemska

posojila. S kratkoročnimi posojili ni ustrezno. Naša industrija mora svoje naprave tehnično izpopolniti, svoje obrate racionalizirati, da bo poceni producirala in mogla v inozemstvu konkurirati.

Prva tranša novega državnega posojila bo baje v kratkem likvidirana. Kakor se čuje, se bo posojilo porabilo v investicijske in stabilizacijske namene, za železniške in cestne zgradbe, za regulacijo rek, za zgradbo pristanišč, za poljedelske melioracije, na kratko za investicije, ki imajo namen gospodarsko življenje usmeriti na zdravo podlago. Pri vseh teh delih bo vsekakor vsaj deloma tudi naša domača industrija zaposlena. Glavno pa je, da pride v državo denar, ki bo oplodivno in poživljajoče vplival na vse naše gospodarstvo.

OBNOVITEV TRGOVINSKIH POGAJANJ Z AVSTRIJO.

Na predčerašnji seji ministrskega sveta so razpravljali o nadaljevanju pogajanj za revizijo trgovinske pogodbe z Avstrijo. Ministrski svet je pooblastil ministre za trgovino, agrarno reformo in zunanje zadeve, naj na posebni seji formulirajo odgovor avstrijski vladi. Pogajanja za revizijo trgovinske pogodbe z Avstrijo se bodo nadaljevala meseca aprila v Beogradu.

DIREKTA TELEFONSKA ZVEZA S PARIZOM.

Ministrstvo pošte in brzojava se pogaja s francosko in švicarsko brzojavno upravo v svrhu, da se tekom meseca aprila omogoči direktna telefonska zveza Beograd—Zagreb—Ljubljana—Curih—Ženeva—Pariz. Poskusi, ki so se že vršili, so pokazali zadovoljive rezultate.

KONTINGENTI IZVOZNEGA BLAGA ZA POLJSKO.

Poljska vlada je dovolila, da se sme izvoziti iz Jugoslavije 300 ton konzerviranih in 800 ton svežih rib, 1000 ton marmelade, 600 ton orehov, 400 ton žganja in 2000 ton vina. Trgovinsko ministrstvo opozarja gospodarske korporacije, naj se v bodoče obračajo za pojasnila v zadevi kontingenta izvoznega blaga neposredno na ministrstvo, ki bo dajalo potem zunanjemu ministrstvu našim zastopnikom v inozemstvu potrebna navodila.

V. Weixl:

Naša denarna kriza v trgovini, obrti in industriji.

Da postaja denarna kriza v naših podjetjih od leta do leta vedno bolj občutna, tako, da občutijo to danes tudi že tudi najboljše situirana podjetja, se ni čuditi, kajti davki in druge socialne dajatve rastejo od leta do leta vedno bolj, a dobiček in promet sta vedno manjša. Kar pa tudi mnogo prispeva k tej krizi je danes že neznosno kreditiranje, ki se dovoljuje ne samo na mesece, ampak tudi na leto. To je najbolj nezdrav pojav v našem poslovanju. Temu je treba posvetiti danes največjo pažnjo.

Nekatere druge države, posebno Francija, Anglija in Nemčija, so kmalu prišle do spoznanja, da je kreditiranje v kupčijem svetu največje zlo. Sestali so se merodajni faktorji, ki so sklenili, opozoriti vsa podjetja, da se kreditiranje ustavi; prodajati je le proti plačilu v gotovini, ali pa v izjemnih slučajih na 30- do 60-dnevno menico. Uspeli so pri tem in danes imajo zdravo podlago. Kako pa pri nas? Kdo je do sedaj še mislil na to. Ali ne bi kazalo, da se tudi tukaj enkrat sestanejo naše organizacije trgovine, obrti in industrije ter da se resno porazgovorijo, kako izpodbiti to največje zlo, »kreditiranje«, ter v tem zmislu dati vsem prizadetim potrebna in stroga navodila. V prvem oziru sta poklicana za to industrija in veletrgovina, ki morata sproti plačati delavstvo in carino. Ti dve panogi ste danes še najbolj navezani na velike bančne kredite, katere obresti so še vedno zelo visoke in ni čuda, da potem bilance ne izpadejo tako, kakor bi mogle biti in da pridejo posamezna podjetja v težkoče. Podjetje, ki še danes ne misli na to, kako znižati in se sploh rešiti stalnih bančnih kreditov, po mojem mnenju ni zdravo in mora sčasoma priti na nič. Edini in pravi izhod iz te zelo mučne situacije je ta, da se ustavi vsako nesigurno kreditiranje. Ako ne bosta industrija in veletrgovca kreditirala, bo tudi vsak najmanjši trgovec primoran svoje blago plačati takoj in ta ne bo več kreditiral svojim odjemalcem. Detajlist se bo na ta način obvaroval marsikaterih izgub. Tako se bo tudi industrijalec in veletrgovec rešil konkurzov, dobil redno svoj denar za dobavljeno blago ter lahko delal v procvit svojega podjetja. In to bi gotovo mnogo prispevalo k izboljšanju naše danes tako mizerne trgovske bilance.

Zato, industriji, trgovci in obrtniki, premisljajte o tem, povejte svoje mnenje in našla se bode pot, da dobimo zdravo in trdno podlago.

Ljubljanska borza.

Tečaj 28. marca 1928	Povpr. ševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h gold.	—	22-895
Berlin 1 M	18-575	18-605
Bruselj 1 belga	—	7-9315
Budimpešta 1 pengő	—	9-9335
Curih 100 fr.	1088-50	1086-50
Dunaj 1 šilling	7-9825	8-0725
London 1 funt	277-09	277-89
Newyork 1 dolar	—	56-81
Paris 100 fr	—	223-92
Praga 100 kron	168-155	168-965
Tret 100 lir	299-38	301-38

Razširjajte »Trgovski list«!

Nov uslužbeni davek.

(Nadaljevanje.)

Davčne knjižice. Vsakdo, ki ima dohodek iz nesamostalnega dela in poklica ne glede na višino, si mora nabaviti davčno knjižico. Davčne knjižice izdaja občina, ki vpiše uslužbenčeve ime ter imena in leta starosti otrok.

Knjižice izdaja občina za nabavno ceno brez druge odškodnine. Davčno knjižico sme izdati tudi davčno oblastvo prve stopnje. Odbitek za otroke izpod 18 let starosti se sme upoštevati šele, ko more davčno oblastvo na podstavi predloženega potrdila vpisati v knjižico potrebne podatke o njih.

V davčno knjižico vpiše delodajalec vsa izplačila in vse koristi v denarni vrednosti ob vsakem izplačilnem roku kakor tudi odtegljaj davka ter potrdi njegovo točnost s svojeročnim podpisom.

Davčno knjižico si mora vsakdo nabaviti, pa naj je dolžan plačati davek ali ne in sicer za vsako koledarsko leto posebej. Knjižico hrani ves čas zaposlitve uslužbenca njegov službodajalec, ki mora vsa izplačila uslužbenecu sproti vpisovati v knjižico. Službodajalec je dolžan tekom zaposlitve uslužbenca knjižico na zahtevo pokazati kontrolnim organom. Pri izstopu uslužbenca iz službe vrne službodajalec knjižico uslužbenecu.

Pobiranje davka po službodajalcu ob izplačilu potom odbitka. Vsi delodajalci, ki vrše izplačila službenih prejemkov, morajo odpadajoči davek odtegniti ob vsakem izplačilu. Pobrane zneske mora delodajalec odpremiti davčnemu uradu s seznamom vseh nameščenih in zaposlenih uslužbencev in delavcev najkasneje 15. dan po preteku vsakega meseca. Vendar se sme davek pobran od hišnega služabništva in davek, ki ga pobere službodajalec, ki ne zaposluje preko 5 uslužbencev, odpremiti najkasneje 15. dan po preteku vsakega četrtletja. Toda službodajalci, ki odpremljajo davek četrtletno, so navzlic temu dolžni, da za vsak mesec posebej sestavijo predpisani seznam in ob priliki vsakega izplačila takoj vpišejo v davčno knjižico vse podatke. Mesečne seznamke mora službodajalec izročiti vsake tri mesece davčnemu uradu ob odpremiti davka.

Službodajalcem, ki zaposlujejo izredno veliko število uslužbencev, sme generalna direkcija dovoliti, da plačujejo tekom četrtletja na račun davka pavšalne vsote, katere se po preteku četrtletja obračuni.

Vsi seznamki za odpremo davka se morajo sestavljati po enotnem uradnem obrazcu.

Plačevanje davka v davčnih znamkah. Zakon predvideva tudi možnost plačevanja davka v davčnih znamkah, prepušča pa odločbi ministra financ, kdaj in kako naj se vrši plačevanje davka na ta način. Minister za finance se do sedaj še ni poslužil tega pooblastila in je torej za enkrat odplačevanje davka v znamkah še nemogoče.

Posledice netočne odpreme davka. Za prepozna plačila uslužbenskega davka se računajo od dne dospelosti dalje 6% zamudne obresti. Ako službodajalec ne plača davka v določenem roku, ga davčno oblastvo pozove, da predloži seznam in plača davek v roku 8 dni. Ako se temu pozivu ne odzove, mu davčno oblastvo po lastnih pripomočkih predpiše davek, hkrati pa rednostno globo od 50 Din do 500 dinarjev.

Davčne kazni. Službodajalec, ki ne vpiše v seznam ali v davčno knjižico vseh predpisanih podatkov ali jih sploh ne vpiše, zapade za vsak prestop rednosti globi 50 do 500 Din, ne glede na jamstvo za dolžni znesek. Delodajalec jamči v vsakem primeru za davek na prejemke, ki izvirajo iz časa službe pri njem.

Kontrolna določila. Predložene seznamke preizkuša v formalnem ožiru, to je glede pravilne davčne lestvice in pravilnega izračunavanja davka davčno oblastvo. Davčna oblastva in organi finančne kontrole pa pre-

izkušajo občasno tudi s pregledovanjem dotičnih poslovnih knjig, plačilnih seznamov in davčnih knjižic, ali delodajalci pravilno odtežajo davek, ali ga pravočasno odpremljajo davčnemu oblastvu. Preizkušanje se sme vršiti pri obratih med delovnim časom, v privatnih stanovanjih službodajalcev, ki zaposlujejo hišne služabnike (posle), pa samo podnevi. V vsem času zaposlavanja mora delodajalec davčne knjižice hraniti ter jih pokazati na zahtevo kontrolnih organov.

Delodajalec, ki prepreči organom davčnega oblastva in finančne kontrole ogled na licu mesta ali jim ne da zahtevanih obvestil ali jim odkloni vpogled v poslovne knjige, plačilne seznamke ali davčne knjižice, se kaznuje s 1000 dinarji do 20.000 dinarjev.

Spore med delodajalci in njih nameščenici glede davčnih odbitkov, rešuje davčno oblastvo prve stopnje, pritožbe zoper te rešitve, ki se morajo vložiti v 15 dneh po vročitvi, pa rešuje pristojno davčno oblastvo druge stopnje.

Razlika med dosedanjo in bodočo obremenitvijo.

a) Dosedanji davek na ročno delo:

Tedenski zaslužek	300 Din	3-3%	9-90 Din
"	400 Din	3-3%	13-20 Din
"	500 Din	3-3%	16-50 Din
"	600 Din	3-3%	19-80 Din

ad a) Novi uslužbeni davek:

Mesečni prejemki, Din	Pri samih, Din				Pri uslužbenih, Din			
	Pri samih, Din	Pri uslužbenih z 1 otrokom, Din	Pri uslužbenih z 2 otrokoma, Din	Pri uslužbenih s 3 otroci, Din	Pri uslužbenih s 4 otroci, Din			
300 Din	4-50	4-1	4-1	2-50	2-1			
400 Din	8-50	7-50	6-50	5-50	4-50			
500 Din	12-50	11-50	10-50	9-50	8-50			
600 Din	18-1	16-1	15-1	14-1	12-50			

b) Dosedanji davek na službene prejemke privatnih nameščenecv:

Mesečni prejemek, Din	Mesečni davek, Din
1000	51-1
1500	91-25
2000	111-25
2400	155-25
3000	200-1
4000	305-1

ad b) Novi uslužbeni davek:

Mesečni prejemki, Din	Pri samih, Din				Pri nameščenih, Din			
	Pri samih, Din	Pri nameščenih z 1 otrokom, Din	Pri nameščenih z 2 otrokoma, Din	Pri nameščenih s 3 otroci, Din	Pri nameščenih s 4 otroci, Din			
1000	14-1	11-1	9-1	6-1	4-1			
1500	31-1	27-1	23-1	20-1	17-1			
2000	53-1	48-1	43-1	39-1	35-1			
2400	74-1	68-1	63-1	58-1	53-1			
3000	112-1	105-1	98-1	92-1	86-1			
4000	191-1	182-1	173-1	165-1	157-1			

(Dalje prihodnjič.)

ANGLEŠKO EKSPORTNO KREDITNO ZAVAROVANJE.

Angleška vlada je organizirala eksportno kreditno zavarovanje. Vodja organizacije je predaval sedaj o razširjenju organizacije. Vlada hoče brezpogojno razširiti dosedaj samo v prilog eksporterjev sklenjene zavarovalne pogodbe v bodoče tudi na banke, ki so udeležene pri dovoljevanju kreditov eksporterjem. S to odredbo, ki omogoča bankam dovolitev predumov eksporterjem brez rizika, naj se olajša financiranje eksportne trgovine na kredit in naj se dá eksporterjem možnost, da svojo trgovino razširijo. Nova zavarovalna odredba bo stopila v veljavo že v kratkem času. Beremo, da bodo angleškemu zgledu sledile tudi druge države, kar je v veliko korist razširjenju trgovine.

ZGANJARNE V JUGOSLAVIJI.

Z dopolnilno odredbo jugoslovanskega finančnega zakona za l. 1928/29 je bil zvišan kontingenat za vsako poljedelsko žgalcino špirita od 60.000 na 80.000 hektoliterskih stopenj. Ta odredba je izzvala živahen protest velikih špiritovih tovarn, ki pravijo, da so mogle že doslej izrabiti samo del svoje kapacitete, koji delež bi se po sedanjih odredbi še bolj znižal.

NACELNIK MILIVOJE SAVIĆ V SLOVENIJI.

Načelnik ministrstva trgovine in industrije, šef oddelka za industrijsko politiko in čitateljem »Trgov. lista« dobro znani gospodarski strokovnjak Milivoje Savić, se nahaja te dni na službenem potovanju v Sloveniji. Naši industriji so imeli priliko, da se porazgovorijo z njim o svojih težnjah na prijaletjskem sestanku, ki se je vršil v posvetovalnici Zbornice TOI v torek popoldne na inicijativo Zveze industrijev. Sestanka so se udeležili zastopniki skoro vse večjih industrijskih podjetij. Odličnega gosta je pozdravil v imenu Zveze industrijev starešina gosp. Josip Lenarčič, a v imenu Zbornice TOI je kot kučegazda izrekel goslu prisrčno dobrodošlico rav. g. Anton Krejčič iz Ruš. Načelnik Milivoje Savić je nato v daljšem govoru orisal tehnično stran carinske tarife in težave, ki jih ima naša delegacija ob sklepanju lrgovinskih pogodb. Poudarjal je pri tem, da morajo industriji svojim delegatom popolnoma zaupati, da jim morajo svojo vest odkriti, ker je sicer nemogoče, da bi se mogli za njih interese uspešno boriti. V svojih nadaljnjih izvajanjih je poudarjal, da je industriji neobhodno potrebno lasno glasilo v Beogradu, ki naj bo tolmač njih želja, kajli danes znajo naši poslanci o industriji samo to, kar čitajo v časopisih. Po izvajanjih g. Savića je govoril tajnik Zbornice TOI g. Ivan Mohorič, a za njim glavni tajnik Zveze industrijev gosp. ing. Milan Šuklje. Nato se je vršila diskusija, tekom katere so posamezni zastopniki obrazložili g. Saviću svoje težnje. V četrtak obišče g. Savić industrijska podjetja mariborske oblasti. Želimo g. Saviću najprijetnejše bivanje v Sloveniji, predvsem pa, da se prepriča o utemeljenosti želj in potreb, ki jih skoro redno zamaš tolmačijo naša podjetja najmerodajnejšim faktorjem in da se sam prepriča o tem, da je v lepem, še pred leti cvetočem slovenskem vrhu zavladalo pravo beraštvo.

Vprašanje vodenja trgovskega registra v Italiji.

Načrt novega italijanskega trgovskega zakona vsebuje tudi važne določbe o trgovskem registru. Ta register bo po novih določbah, če obveljajo, poverjen pokrajinskim gospodarskim svetom, ki so, kot znano, nasledniki prejšnjih trgovskih zbornic in so prevzeli vse njihove posle.

O tem predmetu traja že več časa razprava po listih. Medtem ko se vsi strinjajo glede trgovskega registra samega, so mnenja zelo različna glede vprašanja, kdo naj te registre vodi. Mnogi izražajo mnenje, da bi se morala ta naloga poveriti sodišču, kajti za vodstvo trgovskega registra, da so potrebna svojstva, ki so lastna le sodiščem. Na drugi strani pa naglašajo pristaši pokrajinskih gospodarskih svetov dejstvo, da so imele že prejšnje trgovske zbornice nekatera področja, glede katerih bi se prav tako lahko trdilo, da bi po svoji naravi morale spadati v kompetenco sodišč. Tako so sestavljale v Italiji trgovske zbornice sezname kuratorjev za falimente, čuvalce so trgovske običaje, sestavljale seznam pooblaščenih posredovalcev itd. Poleg tega — se naglašja — sodišče se po tozadevnih določbah novega trgovskega zakonika nikakor ne prezira, kajti vodstvo trgovskega registra, ki se poverja pokrajinskim gospodarskim svetom, se stavi obenem pod direktno nadzorstvo enega sodnika, ki ga vsako leto postavi predsednik deželnega sodišča. Dalje bo določal novi trgovinski zakon, da bo imel vsak trgovec pravico se pritožiti na tega sodnika in potem na sodišče za primer, da se mu zgodi krivica.

Končno se navaja v prilog pokrajinskim gospodarskim svetom tudi to, da so vršile trgovske zbornice vedno take posle, ki so s trgovskim registrom v najtesnejši zvezi: izdajale so spričevala o izvoru blaga, držale sezname tvrdk itd. Če se jim poveri tudi vodstvo trgovskega registra — se zaključuje — se s tem to združijo, kar tvori po svoji naravi eno samo enoto,

medtem ko bi bila ta enota raztrgana in vse poslovanje komplicirano in otežkočeno, če se registri poverijo sodiščem, a če ostanejo na drugi strani vsi posli prejšnjih trgovskih zbornic v rokah njihovih naslednikov — pokrajinskih gospodarskih svetov.

Gospodarska depresija v Zedinjenih državah.

Pod tem naslovom čitamo v »Prager Presse« z dne 11. marca t. l. zanimiva opazovanja, ki jih prinašamo v prevodu.

Razvoj ameriškega gospodarstva je obrnil v zadnjih letih nase največjo pozornost vsega sveta. Zedinjene države so zaznamovale skorob 6 let trajno prosperiteto v istem času, ko je sledil v Evropi napredku v posameznih državah v naglem tempu zopet rapiden padec. Navedena prosperiteta, največja, ki jo je Amerika kdajkoli doživela, je karakterizirana s trajnim porastom produkcije, z velikim znižanjem mezd in z istočasnim padcem cen, tako da je splošni življenjski nivo znatno narasel. Amerikanski produkcijski indeks (ki ga vodi Federal Reserve Board), katerega podlaga tvori mesečno povprečje let 1923 do 1925, zaznamuje sledeče podatke let 1921 — 67, 1922 — 85, 1923 — 101, 1924 — 95, 1925 — 104, 1926 — 108, 1927 — 106.

Za pojasnitev vzrokov tega napredka, bi bilo potrebno znanstveno raziskavanje. Često se je spravljal ta procvit v zvezi s povečanjem zlate zaloge. Zlata zaloga pa se je v času od l. 1924 do 1927 zvišala samo za približno 200 milijonov dolarjev, pri čemer je še naglasiti, da se je držal skupni denarni obtok v teh letih več ali manj na isti višini, kar dokazujejo sledeči podatki: Denarni obtok je znašal v l. 1924 — 4777, 1925 — 4802, 1926 — 4821, 1927 — 4846, 1928 — 4679. Iz tega je razvidno, da se dotok zlata ni uporabljal za povečanje denarnega obtoka in kreditnega volumena. Pogrešno pa bi bilo tudi, zamenjati ameriško prosperiteto v zadnjih letih z inflacijsko konjunkturo. Amerikanski napredek se je v zelo važni točki razlikoval od prejšnjih konjunktur. Normalne ciklične konjunktore so bile dosedaj vsepovsod karakterizirane po porastu cen, medtem ko je v Zedinjenih državah nastopil celo padec cen. Indeks velike trgovine, pri kateri služi kot normalna baza povprečje leta 1926, je znašal v letu 1925 povprečno 104, 1926 — 100, 1927 — 95. V času naraščajočih dohodkov torej padajoče cene. Razmotrivati je torej vprašanje, če gre v tem slučaju sploh za ciklično konjunkturo. Prevladuje mnenje, da gre tukaj za strukturno spremembo, da gre za sličen proces, kakor je bila svojčas uvedba strojev; na najširši podlagi izvedena racionalizacija industrije je rodila slične učinke, omogočila znižanje cen in pri tem še povišanje mezd. Na pameten način izvršeno povišanje mezd je znatno pojačilo kupno moč širokih mas in tako pravočasno ustvarilo odjem za zvišano produkcijo. Tudi potom takozvanega finansiranja konzuma se je pospeševalo povečanje odjema in tako je nastala slika velike naraščajoče prosperitete.

Celokupna ameriška politika je bila usmerjena na to, stabilizirati to stanje, in mislilo se je, da bi se to najbolje doseglo potom stabilizacije nivoja cen. Znamenje za to politiko je tudi okolščina, da se je za računanje cenovnega indeksa zapustila predvojna baza ter izvolilo za bodočnost leto 1926 kot normalno leto. Tudi politika notnih bank se je vodila s stališča stabilizacije konjunktore. Kongresu se je celo predložil zakonski osnutek, ki nalaga notnim bankam dolžnost stabilizacije cen. Guverner newyorške Federal Reserve Bank je sicer prosil, da se ji ne naloži omenjena dolžnost, ker ni siguren, da bi se izpolnila, označil pa je kot svoj cilj, doseči trajno stalnost. Tukaj pa je treba pripomniti, da stabilizacija cen še ni istovetna s stabilizacijo konjunktore. Leto 1927 in to predvsem nje-

gova druga polovica, je že kazalo znake depresije. Indeks velike trgovine je padel od 97 v mesecu januarju na 94 v mesecu aprilu. V mesecu avgustu je znašal nivo cen 95, od septembra do decembra 97 in v januarju 1928 — 98. Posebno pa je učinkovala kreditna politika bank na borzi, kjer je povzročila znaten porast efektnih kurzov. Indeks industrijske produkcije je znašal v novembru in decembru 1927 — 99 napram 108 in 105 v istem času minulega leta. Indeks za zaposlitev industrijskih obratov je znašal v drugi polovici 1927 povprečno 92,5 napram 94 v istem času preteklega leta in indeks izplačanih mezd 102,8 napram 108,2 v drugi polovici 1926. Tudi indeks železniških tovarnin je občutno padel in znašal v novembru 1927 96 (v novembru 1926 — 108), v decembru 1927 — 94 (v decembru 1926 — 105). Zmanjšala se je tudi stavbena delavnost, četudi jo skušajo javne korporacije in država poživiti s svojimi naročili. Tudi meseca januar in februar, za katera še niso na razpolago natančni podatki, ne kažejo znatnega zboljšanja, četudi je za mnoge industrijske panoge velikega pomena prevzem produkcije po Fordu. V zadnjem času se pojavljajo nekontrolirane vesti o veliki brezposelnosti v Zedinjenih državah, ki ne vodijo nikake statistike o brezposelnih.

Gotovo bi bilo še prezgodaj trditi, da gre za konjunktorno ali strukturelno depresijo, katera je sledila splošni racionalizaciji. Že danes pa se kaže vendar jasno, da se tudi smotreni gospodarski politiki, ki so jo vodili v Ameriki, vsi činitelji in predvsem Notne banke, ni posrečilo doseči trajno in enakomerno prosperiteto. Na drugi strani pa je sigurno, da more v tej visoki kapitalistični državi intenzivna smotrena gospodarska politika vendar omiliti velika valovanja. Pričakovati je tudi, da bo Amerika ukrenila vse mogoče mere, da pride v okom zdajšnji depresiji. Kreditna politika sama tega dosedaj še ni zmogla. Amerika si bo prizadevala, zvišati kupno moč v Evropi, kajti že prihaja čas, ko mora iskati za svojo industrijsko masno produkcijo nova tržišča. Zdi se, da je že prišlo do nesorazmerja med produkcijo in povpraševanjem, ki se je moralo naravno dosedaj pojaviti še v vsakem kapitalističnem gospodarstvu. To spoznanje bo najbrže prisililo Zedinjene države, da opuste izključno ameriško stališče, ki ga je dosedaj zastopala večina, in posvetijo večjo pažnjo tesni povezanosti svetovnega gospodarstva. Za Evropo ne bi bila zaželjena dalje časa trajajoča depresija v Ameriki. V toku razvoja bi moglo to voditi do podražanja denarja, na drugi strani pa dati povod dumping-izvozu ameriških masnih fabrikatov. Depresija v Ameriki bi pomenila novo motenje v ozdravljajočem se svetovnem gospodarstvu. Potrebno pa je razne tozadevne vesti natančno kontrolirati in se ne pustiti motiti po velikih številkah. Kajti zdi se, da je obče blagostanje v Ameriki tako veliko, da se tudi eventualna depresija ne more primerjati z evropskimi povojnimi krizami.

Trgovina.

Vinski trg v Beli Crkvi. V zadnjem času se je vinski trg v Beli Crkvi zelo poživil, zanimanje tuzemstva in inozemstva se je ojačilo. Inozemstvo išče sedaj v prvi vrsti cenejše vrste. Cene so oslabele nespremenjene in notirajo 375 do 425 Din za 1 liter. Producenti priglajajo še izdatne množine vina. V vinogradništvu se opaža živahnije delovanje. Vinograde bodo letos pomnožili. Pomladanska dela so v polnem teku.

Mednarodni sejem v Budimpešti se vrši od 28. aprila do 7. maja 1928.

Češkoslovaški sladkor. Vsled dopustitve uvoza sladkorja v Italijo se je češkoslovaški sladkorni industriji posrečilo, da je uvozila v Italijo večje množine surovega sladkorja. Pred kratkim so sladkorni oddelki štirih praških bank sklenili z italijanskimi rafinerijami doavo 3000 ton sladkorja v vrednosti 40.000

funtov; drugi transporti so odšli že prej. V zadnjem času je kupila Italija v Češkoslovaški vsega skupaj ca. 40.000 ton surovega sladkorja. Tudi na Dansko so odšle v zadnjem času večje pošiljave.

Ruska trgovinska bilanca. V petih mesecih oktobar—februar tekočega poslovnega leta je znašala ruska trgovina preko evropskih mej 532'1 mil. rubljev, v letu 1926/27 pa 520'9 milijonov. Eksport je znašal 250'7 mil. in 312'9 mil., import 281'4 in 208 milijonov rubljev. Kakor vidimo, se je import zelo dvignil, eksport je pa padel. Dvig importa je posledica zvišanega uvoza surovin, polfabrikatov in tovarniških oprem. Bilanca v omenjenih petih mesecih je bila za 30'7 mil. rubljev pasivna, v prejšnjem letu pa visoko aktivna.

Hausse ameriškega bombaža. Končna številka oluščene ameriškega bombaža govori o 12,950.000 balah; to je sicer več kot je znašala decemberska cenitev, zaostaja pa za pričakovanjem trga. Zato so se izvršili ob sodelovanju špekulacije veliki bombaževi nakupi. Kot činitelje hausse navajajo pičle svetovne zaloge, veliki konsum in od želj diktirana napovedovanja o bodočem pridelku, ki pravijo, da ne bo posebno velik, in sicer zato ne, ker je bil pripravljali začelek neugoden in ker je bil mrzav preveč trajen. A visoke cene bodo imele za posledico najbrž razširjenje z bombažem obdelanega sveta.

Industrija.

Naš premog. Po poročilih jugoslov. ministra za šume in rude so nakopali v Jugoslaviji v letu 1927 4.746.219 ton premoga, to je za 1,850.000 več kot so ga nakopali leta 1913 v vseh sedanjih sestavnih pokrajinah Jugoslavije. Produkcija se tako le razdeli: Slovenija 1 mil. 912.154 ton, Bosna in Hercegovina 1 mil. 148.640 ton, Srbija 932.813 ton, Hrvaška in Slavonija 537.348 ton, Dalmacija 215 lisoč 258 ton. Trboveljska premogovna družba je nakopala lani 1,635.000 ton, torej nad tretjino vse jugoslovanske premogovne produkcije in nad štiri petine vse produkcije v Sloveniji. Državni premogovniki so dali 1,300.000 ton; ostalih 1,800.000 ton pride na manjše zasebne rudnike. Poleg lasne premogovne produkcije pride za Jugoslavijo v poštev tudi uvoz premoga iz Ogrske, Poljske, Češkoslovaške in Anglije.

Dušik. Kljub vsem dementijem se vzdržuje vest o pogajanjih glede ustanovitve mednarodnega kartela dušika. O tem se bo govorilo gotovo tudi na mednarodni konferenci dušika, ki je sklicana za bodoči mesec. V kartelu naj bi bile Nemčija, Anglija, Francija, Češkoslovaška, Belgija, Italija, Švedska, Norveška in Holandska. Po cenitvah pruskega poljedelskega ministrstva pričakujejo za letošnje leto 1928 svetovno produkcijo 1,679.000 ton čistega dušika. Nemčija je na tej množini udeležena s 700.000 tonami, Anglija s 144.000, Francija s 70.000, Belgija s 24.000, Poljska z 28.000, Norveška s 30.000, Češkoslovaška s 7.000, U. S. A. s 130.000, Kanada z 8.000, Italija s 44.000, Španija z 28.000, Japonska z 29.000 in Avstralija z 2000 tonami. Vidimo velikansko premoč Nemčije. V gornji številki je vsebovana tudi chilenska produkcija s 420.000 tonami naravnega dušika = 25% svetovne produkcije. Od svetovne produkcije pride 873.600 ton ali 52% na amoniakov dušik (sintetično ali iz kokerij), 578.400 ton ali 34% na dušik v obliki solitra, 227.000 ali 14% pa na vapneni dušik.

OBRTNIKI! Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je izdala lepo knjigo, ki opisuje obrtniški položaj in naloge obrtništva in njegovih organizacij v bližnji bodočnosti. Knjiga je nadvse koristna za vsakega obrtnika. Izpopolnjuje jo tudi 74 slik v bakrotisku naših odličnih gospodarskih strokovnjakov in slike združnih načelstev. Knjigo vsem obrtnikom toplo priporočamo. Naroča se pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani, Beethovnova ulica 10, prilličje, levo. Cena knjigi je 40 Din brez poštnine.

Iz naših organizacij.

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico. Gremij trgovcev Celje naznanja vsem gospodarskim krogom v mestu Celje in njegovi bližnji in daljši okolici, da uraduje referent Zbornice v torek dne 3. aprila t. l. od 8. do 12. ure predpoldne v ravnateljski sobi Prevozne družbe d. d. v Celju, Savinjsko nabrežje št. 7. Stranke, ki žele kako pojasnilo ali svet v zadevah, katere zastopa Zbornica, se uljudno vabijo, da se pri njem v določenem času zglase.

Denarstvo.

Iz poštne hranilnice. S 1. aprilom t. l. začne poštna hranilnica z virmanskim in izplačilnim prometom s Čehoslovaško republiko oz. njenima čekovnjima zavodoma v Pragi in Brnu za račun svojih lastnikov čekovnih računov. Za virmane se zaračunava provizija 1‰ (en promile) najmanjše 2:50 Din, za izplačila v gotovini tudi provizija 1‰ najmanjše 5 dinarjev. Za virmanska nakazila iz Čehoslovaške se pobira manipulacijska pristojbina 50 par od vsakega nakazila ne glede na višino zneska.

Zlate rezerve evropskih notnih bank. Leto 1927 pomeni nadaljno konsolidacijo skoraj vseh evropskih vrednot, ki so trpele na inflaciji. To se pozna tudi v gibanju zlatih rezerv pri posameznih notnih bankah, ki so razen na Francoskem lani vse napredovale. Češkoslovaška banka prinaša sledeče primerjalne številke v tisočih dolarjev:

	Koncem 1926	Koncem 1927	Plus ali minus
Belgija	86.400	100.525	+ 14.125
Češkoslov.	27.151	29.787	+ 2.636
Nemčija	435.640	445.184	+ 9.544
Francija	218.872	218.258	- 0.614
Jugoslavija	1.520	1.567	+ 0.047
Avstrija	7.412	11.925	+ 4.513
Poljska	27.934	58.196	+ 30.262
Ogrska	29.569	34.451	+ 4.882

Prav posebno velik prirastek izkazuje Belgija in Poljska. Poljska je najela lani (kakor vemo) inozemsko posojilo v znesku 72 milijonov dolarjev, da regulira svojo valuto. Belgija je najela stabilizacijsko posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev že leta 1926 in je pozneje pomnožila delniško glavnico svoje Narodne banke od 50 na 200 milijonov frankov. Relativno je pa prva za Poljsko Avstrija, s 60-8%.

Organizacija hranilnic na Ogrskem. Ogrski finančni minister pripravlja zakonsko predlogo, ličočo se reforme denarnih zavodov, ki naj dajo vlagateljem tako varnost, da ne morejo denarja na noben način izgubiti. Predloga usvarja čiste hranilnice. Te smejo zbirati samo hranilne vloge in smejo dajati samo kralkoročna posojila. Delnice in nepremičnine smejo kupovati samo v omejenem obsegu. Deset odstotkov čistega dobička bodo morale hranilnice uporabiti kot rezervo za zgube. Za hipotekarna posojila smejo dati hranilnice samo 25% hranilnih vlog.

RAZNO.

Državni dohodki in izdatki. V prvih devetih mesecih proračunskega leta 1927/28 so znašali državni dohodki 7.860.222.259 Din. V proračunu je bilo določeno za ta čas 8.608.177.500 Din, tako da znaša primanjkljaj 747.955.241 dinarjev ali okrog 9%. Največji primanjkljaj izkazujejo dohodki od prometa in sicer 607.700.414 Din. Izdatki so znašali 7.481.333.348 Din. V proračunu je bilo določeno 8.608.177.500 tako, da znaša prebitek 1.126.844.152 Din.

Šedem milijonov rubljev za mlino v Rusiji. Po predlogu ljudskega komisarijata za trgovino je sklenila ruska vlada, da bo izdala 7.100.000 rubljev za gradbo mlinov, od teh 5.400.000 rubljev v osrednjih in vzdolnih pokrajinah pristrane države. Dela naj bodo dohodka do konca letošnjega leta. Stroje in opremo bodo kupili večinoma v inozemstvu. Zlasti veliko beremo v zadnjem času o čeških pošiljateljih v Rusijo.

Brezposelnost v Ameriki. V zadnjem času so se širile o brezposelnosti v Ameriki prav alarmantne vesti in so govorili o petih milijonih brezposelnih. Ameriški delovni urad priobča sedaj statistični pregled o gospodarskem položaju Amerike v februarju in ugotavlja, da so bila poročila o brezposelnosti pretirana. Sicer je industrijski razvoj pozimi nekoliko nazadoval, a zboljšanje v železni

in železo predelujoči industriji se javlja že sedaj. Ti dve industriji smatrajo že dolgo časa kot znak gospodarskega življenja. S pričetkom pomladi pričakujejo zboljšanja tudi še v drugih strokah. Gotovo je, da so bile vesti o petih milijonih brezposelnih pretirane, a prav tako gotovo je, da konjunktura v Ameriki ni več tista kot je bila prej.

Gospodarske vesti. S 15. t. m. je stopila na Poljskem v veljavo valorizacija carine. Import se je v zadnjih dneh tako dvignil, da bo bilanca zunanje trgovine za marec za najmanj 100 milijonov zlatov pasivna. Pričakujejo zvišanja cen za kolonialno blago. — Italijanska vlada je kupila v Ameriki za 2.900.000 dolarjev zlatih palic. Dragoceno pošiljatev, spravljeno v 58 sodčkah, so izkrcali v Neaplju in so jo takoj transportirali v tamošnjo podružnico Italijanske banke. Napovedba 60-milijonskega dolarskega kredita za ameriški nakupovalni kartel kavčuka je povzročila na newyorški borzi tako živahne nakupe, kakor jih ni bilo doslej še nikoli. — Banka češkoslovaških legij izkazuje 6.744.000 Kč čistega dobička in bo izplačala dividendo 14 Kč ali 7%, toliko kot lani. — Vodstvo Ogrske Narodne banke naznanja, da so bili kronski bankovci končno veljavno vzeti iz prometa. Odkar so v prometu bankovci po 1000 pengö, so prenehali prometovati tudi bankovci po pol in 1 milijon kron. — Stremljenje po znižanju števila bank na Ogrskem je zmeraj močnejše in je vlada odločena, da izda tudi poseben tozadeven zakon, če bo treba. — S poslabšanjem borzne konjunktura na Ogrskem pada rapidno tudi število borznih članov. Leta 1923, ko je bila konjunktura na višku, je štela borza v Budimpešti 6052 članov; do konca leta 1925 se je znižalo število na 3910, do 31. dec. 1927 na 1351. Tekom letošnjega leta pričakujejo nadaljnega znižanja. — Februarska pasivnost nemške zunanje trgovine znaša 308 milijonov mark, januarja je znašala 498 milijonov mark; znižala se je torej za skoraj 200 mil. mark. Takó nazadovanje uvoza kot napredovanje izvoza sta pripomogla k temu ugodnejšemu rezultatu. Češka »Solo« d. d. izkazuje za preteklo leto 9.144.000 Kč čistega dobička in bo izplačala 30-odstotno dividendo ali 60 Kč; lani je znašala dividenda 50 Kč. Opustili so zaenkrat misel na stabilizacijsko bilanco. — Beremo, da hočejo v New-Yorku po 31. marcu znižati obrestno mero za ½%. To bi imelo glede obrestne mere seveda tudi posledice na evropskih denarnih trgih. — Kakor vse kaže, bo Poljska vstopila v mednarodni kartel einka. — Alpine Montan bo razširila svoje naprave za sušenje premoga; sedaj producira na dan 50 vagonov osušenega premoga, potem jih bo napravila 100. Nove naprave bodo izgotovljene do jeseni. — V Londonu je prispel predsednik newyorške borze Sinons; menda gre za vpeljavé nekaterih angleških borznih vrednot na newyorški borzi. — Iz Prage prihaja poročilo: Deželna banka in Češka Hipotekarna banka se bosta najbrž spojili. Pobudo je dal finančni minister. — Velika rumunska banka Chrissoveloni je zvišala svojo delniško glavnico od 210 milijonov lejev na 310 milijonov. Znesek 100 milijonov lejev je prevzela Nižjeavstrijska Eskomptna družba in nekateri drugi inozemski zavodi. — Naše poštne in brzojavno ministrstvo je razpisalo ofertna pogajanja za dobavo telefonskih kablov v vrednosti 800 milijonov dinarjev za 5. maj. Kable bodo porabili za napravo mednarodnih telefonskih zvez. — Italijanska statistika nam pravi, da so napravili lani v Italiji 6288 milijonov KW, za 199 milijonov več kot v letu 1926. — Vrednost izvoza iz Poljske v februarju je znašala 198 milijonov zlatov, vrednost uvoza v Poljsko 270 milijonov, tako da rezultira pasivnost poljske trgovske bilance v februarju 72 mil. zlatov. — Mere v najvažnejših mednarodnih devizah so sedaj tele: dolar 5% do 5½%, funt 5½% do 5¾%, švic. frank 4% do 5%, nemška marka 7% do 8%, lira 6¾%, franc. frank 5½% do 5¾%, pengö 6% do 6½%, šiling 6½% do 6¾%, češkoslovaška krona 5½%. — Z devet milijoni dinarjev pasiv je postala insolventna belgajska usnjarska tovarna Stojnic, ena največjih tovrstnih tvrdk v Jugoslaviji. Vzrok so velike zgube v inozemstvu. Iščejo izvensodno poravnavo.

Borza dela v Mariboru. Od 18. do 24. t. m. je pri tej borzi iskalo dela 103 moških in 24 žensk, tedaj 127 oseb. Prostilih mest je bilo 61, delo je dobilo 21 moških in 14 žensk, odpotovalo jih je 44, odpadlo pa 92. Od 1. januarja do 24. marca pa je dela iskalo 1797 oseb, prostih mest je bilo 840, delo je dobilo 506 oseb, odpotovalo jih je 1134, odpadlo pa 579. — **Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo:** 20 tlapcev, 21 viničarjev, 3 krojači, 1 čevljar za strojno delo, 4 železostrugarji za tovarno vagonov, 3 mizarji za tovarno vagonov, več vajencev slikarske, pekarske, mizarjske in kovaške obrti, kakor tudi 3 kmečke dekletke, 4 kuharice, 1 kuharica k financij, 2 vzgojiteljici, 1 varuška, 1 kuharica za močnate jedi, 1 prvovrstna pisarniška moč, 1 kuharica za v grajščino in 3 služkinje.

TRŽNA POROČILA.

Tržaški žitni trg. (Trst, 27. t. m.) Optimistična poročila glede izgledov bodoče žetve in visoke vidljive zaloge so koncem ravnokar preteklega tedna izzvale malenkostno nazadovanje cen. Evropa je šla skoro popolnoma mimo tega. V zapadni in srednji Evropi se nahajajo velike množine za mletev nesposobne pšenice in to dejstvo bo brezdvomno vplivalo na razvoj kontinentalnih pšeničnih cen v bližnji bodočnosti. Naši trgi so ohranili čvrsto tendenco. Napram prejšnjemu tednu je zaznamovati porast L 2—na sto. Prednost uživa radi svoje nizke cene še dalje argentinska pšenica. Benetke ponujajo potujočo Rosafé in Barnoso 79 kg po L 138—141. Trst je L 3 do 4 dražji, čeprav so pomorske tovarnice za vse jadranske luke enake. Koruza je na mednarodnih tržiščih mlačna. Cene so pa sicer tudi na italijanskih trgih v drugi polovici tedna nazadovale, toda ne v razmerju z inozemskimi. Znamenje, da nam primanjkuje mnogo blaga. Domača koruza notira L 112—115 franko postaja. Tržaška veletrgovina je bila v preteklem tednu zelo živa. Zelo mnogo pogodb v rumunskem blagu je bilo napravljeno na bazi sh 210—212 cif Trst. Medtem je pa Foxami v relaciji Trst nazadoval na sh 206—208. Efektivno blago se drži na ceni L 105—107 franko vagon. Kupčija z deželno je zelo nezmatna. Terminalska kupčija je zastala. Veletrgovina bi še vedno rada oddajala po visokih cenah, primanjkuje ji pa kupcev. Krušna moka je neizpremenjena. Pomanjkanje ovsja je občutno.

Mariborski trg, dne 24. marca 1928. To pot je bil trg srednje založen, toda dobro obiskan. Staninarjev je bilo samo 60. Cene so bile primeroma visoke, t. j. po Din 17:50 do 22, gnoj pa po 19 do 22:50 za kg. Domači mesarji so ostali pri dosedanjih cenah. — Perutnine in drugih domačih živali je bilo komaj 100 komadov. Cene so se gibale med Din 15 do 100 za komad. Domači zajci so se prodajali po Din 20 do 35 komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, sadike. Kmetje so pripeljali samo 3 voze krompirja in 1 voz sadja na trg. Cene so bile krompirju Din 1:50 do 2, solati italijanski Din 12 do 14, kislemu zelju 4 (po trgovinah 3 Din), kislji repi Din 2, hrenu 8 do 10, čebuli 4 do 4:50, češnu 10 do 16, grahu v stročju 18 Din za kg. Motovilcu, berivki, regratu, špinaci Din 1 za kupček, karfiolu 5 do 14 za komad. — Sadju: jabolkom Din 5 do 12, posušenim

slivam 10 do 12, dateljem 24 do 30, mandeljem 65, figam 8 do 10, medu 25 do 35 Din kilogram; limonam Din 0:75 do 1:50, pomarančam 1:50 do 3 za komad. Maslu surovemu 36 do 40, kuhanemu 46 do 48, čojnemu 50 do 60 Din kg; olivnemu in bučnemu olju 20 Din (v trgovinah 18 Din) za liter. Cvetlicam Din 3 do 25, z lonci vred Din 15 do 75 za komad. Sadikam (truškam, jabolkom, breskvam, marelicam, ribezlu Din 6 do 25. — Lončena in lesena roba se je prodajala po Din 0:50 do 100, brezove melle Din 2:25 do 5, lesene grablje po Din 6 do 8 za komad. Koruzna slama, vreča Din 25 do 30. — Seno in slama na mariborskem trgu. — V sredo 21. t. m. je bilo 14 voz sena, 6 voz slame; v soboto 24. t. m. pa 8 voz sena in 1 voz slame na trgu. Cene so se gibale za seno po 87:50 do 100 Din, za slamo pa po Din 45 do 50 za 100 kg. Kakor kmetje mislijo, bo cena senu in slami v teku spomladi vsled slabega vremena še poskočila.

Veletrgovina A. Šarabon v Ljubljani

priporoča
špecerijsko blago
raznoverstno žganje, moko in
deželne pridelke, raznoverstno
rudninsko vodo.
Lastna pražarna za kavo in
mlin za dišave z električnim
obratom.

Ceniki na razpolago.
Telefon št. 2666.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Saobračajno-komercijelno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 31. marca t. l. ponudbe glede oddaje 56 komadov pločevinastih kurznih tablic v prepleskanje in črkoslikanje. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 12. aprila t. l. ponudbe glede dobave 2 centrifugalnih sesalk. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 13. aprila t. l. ponudbe glede dobave 17 komadov rulet za okna. — Direkcija drž. železnic v Ljubljani sprejema do 15. aprila t. l. ponudbe glede oddaje odvoza smeti, blata itd. ter dovoza kamena, pohišstva itd. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 31. marca t. l. pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave mesa za čas od 1. aprila do 30. septembra t. l. — Dne 12. aprila t. l. pri ministrstvu vojske in mornarice, odeljenje za mornarico v Zemunu glede dobave 23.000 metrov blaga za vojaške uniforme ter glede dobave večje množine sukanca. — Dne 12. aprila t. l. pri Direkciji šuma Brodske imovne občine v Vinkovcih glede dobave 6100 kub. metrov drv. — Dne 12. aprila t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sa-

rajevu glede dobave hrastovega skret-niškega materijala. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled. Pri mašinskem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani se bo vršila dne 12. aprila t. l. ofertalna licitacija glede dobave parnega valja; dne 13. aprila t. l. glede dobave 8000 kg surovih neobdelanih matic; dne 14. aprila t. l. glede dobave valjev za balne obroče; dne 16. aprila pa glede dobave kolesnih zvezd za gonilne osi. — Predmetni pogoji so na vpogled pri mašinskem odeljenju direkcije. — Saobračajno-komercijelno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. marca t. l. ponudbe glede dobave 43.000 komadov ovikov s predliskom in kavčukastih plošč. — Mašinsko odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 31. marca t. l. ponudbe

glede dobave bakrene plošče. — Predmetni pogoji so na vpogled pri posameznih odeljenjih te direkcije. — Saobračajno-komercijelno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. marca t. l. ponudbe glede dobave raznega papirja in pisarniških predmetov ter glede oddaje popravila kretniških nastavkov, in raznih svetilk; do 30. marca t. l. glede dobave raznih desk, brunolina, laka, barve, minija, ki-ta, brusnih kamnov, steklenega papirja, kavčukastih žigov, glede oddaje 160 izvodov Službenih Novin v vezavo ter glede oddaje svetilk v popravilo; do 31. marca t. l. glede oddaje svetilk, priljažnih vozičkov, železnih vozičkov za vreče v popravilo ter glede oddaje raznega pohišstva (omare, klopi, umivalniki, stoli in mize) v popravilo in pleskanje.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dražbeni oglas.

Dolepotpisani kao kurator stečajne mase prezadužene firme Bertalana Sekelj iz Ale i Mola na osnovu rešenja stečajnog odbora saopštava svima zainteresovanima, da će se jedan parni mlin u Adi i jedan motorni mlin u Moli prodati. Svi zainteresovani imaju podneti svoje ponude u zatvorenom kovertu do 15. aprila 1928. g. U ponudi imaju označiti ponudjenu cenu, u kojim ratama plaćaju istu i kakve garancije pružaju za isplatu kupovne svote. Mline se mogu odmah preuzeti, koje se nalaze u potpuno dobrom i ispravnom stanju. Ponude se imaju podneti dolepotpisanom. Mline se mogu u svaku doba posmatrati, pregledati, no na svaki način dolepotpisani se ima prethodno pismeno izvestiti o dolasku.

Stečajni odbor zadržava sebi pravo, da rešava o ponudama.

Paromlin u Adi

u glavnom se sastoji:

A. Mašinska zgrada.

Jedna puluštabilna parna mašina, visokoniški pritisak, kondenzatorom, ventilno vođenje. Fabrikat Lanc Manheim, sistem Lenz 170 HP. 12 atm. sa svima alatima, priborima i sisaljka, transmisija i kotači. Jedan generator 24 K. S. (HP.); jedna tabla za kopčanje sa strujovodom.

B. Mlin.

1. Silos.

Gradjeni silos za primanje 80—82 vag. žita.

2. Koperaj.

2 kom. monitor tarar »Sek«,
2 kom. trijera,
1 kom. trijera (spuž),
2 kom. ljuštilaca »Sek«,
2 kom. autom. vaga,
2 kom. drukfiltera,
2 par kamena,
1 magnet, elevatorji, spuževi, transmisija i kotači.

3. Mlin.

3 kom. dupli valjak »Ganz« u gvoz. orm.,
2 kom. dupli valjak »Sek« u gvoz. orm.,
1 kom. dupli valjak »Ganz« u drv. orm.,
1 kom. jednost. valjak »Ganz« u drv. orm.,
1 kom. valjak »Ganz« br. 21.,
1 par kamena,
2 kom. slobodno viseći sito sa četiri od »Verner«.

1 kom. slobodno viseće sito sa četiri od »Sek«,
2 kom. radial sito,
2 kom. dupli mašina »Reform« za čišćenje krupice »Sek«,
2 kom. saukfiltera »Sek«,
1 mešalica »Sek«,
1 neparat,
2 ekshaustora »Sek«,
detašeri, elevatori, spuževi, alati, pribori, transmisija i kotači.

Motorni mlin u Molu.

A. Mašinska zgrada.

1 motor na sisači plin 100—120 K. S. (HP.) Generator za loženje sa drvima, 1 elektr. generator.

B. Mlin.

1. Silos.

Za primanje 14—16 vag. žita.

2. Koperaj.

2 kom. monitor tarar »Sek«,
2 kom. trijera,
1 kom. trijera (spuž),
2 kom. ljuštalica »Veser«,
1 par kamena,
1 kom. valjak »Ganz« br. 21.,
2 kom. drukfiltera »Sek«,
elevatori, spuževi, transmisija i kotači.

3. Mlin.

3 kom. dupli valjaka »Ganz« u drv. orm.,
3 kom. dupli valjaka »Sek« u gvoz. orm.,
1 par kamena,
2 kom. slobodno viseći sito sa 6 odeljenja »Sek«,
2 kom. dupli mašina »Reform« za čišćenje krupice »Sek«,
2 kom. saukfiltera,
2 kom. elevatora »Sek«,
1 kom. mešalice,
detašeri, elevatori, spuževi, alati, pribori, transmisija i kotači.

Senta, 23. marta 1928. god.

Dr. MILOŠ LUDAJČIĆ, advokat

Senta

kao kurator stečajne mase prezaduženega Bertalana Sekelj.

Brojovi: Krispercoloniale Ljubljana. - Telefon št. 2265.

ANT. KRISPER COLONIALE

Ljubljana.

Lastnika: ALOJZI LILLEG in JOS. VERLIČ.

Veletrgovina kolonijalne robe.

Velepražarna kave.

Mlini za dišave.

Zaloga špirita, raznega žganja in konjaka.

Mineralne vode.

Ceniki na razpolago. — Točna postrežba.

TRG.-IND. D. D.

TISKARNA MERKUR

Ljubljana

Gregorčičeva ul. 23

se priporoča za tisk
vsakovrstnih tiskov
in industrijo ter za
urade, društva i. t. d.

Lastna
KNJIGOVEZNICA

Telefon 2552

VELETRGOVINA kolonijalne in špecerijske robe IVAN JELAČIN LJUBLJANA

Zaloga sveže pražene kave, mlinih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

LIKERJE

Medicinalni Cognac, Jajčni-Cognac, Rum, Jamalka-Rum, Peleakovec, Šljivovko, Tropinovec, Sadjevec, Brinjevec, Vermut-vino, Malinovec in neostajeni Malinov sok (Succus), Rumokol in Špirit, v najbolji kakovosti in po najnižji ceni priporoča

„ALKO“
družba s o. z. LJUBLJANA, Kolizej.